

שיוני

עודכן ב- 02/08/2010 09:01

נכה ממזרח ירושלים אינה נכה ישראלית

שירין, נכה מילדות, לא קיבלה מעולם קצבה מהביטוח הלאומי, בטענה שנכותה נגרמה "שלא בשטח ישראל". רק אחרי לחצים נזכרו שם שמזרח ירושלים היא היום חלק מהמדינה

מאת אורלי וילנאי | חיים בשוליים

הפרמטרים שמרכיבים את הסיפור הזה גרמו לו להיראות מלכתחילה כחסר סיכוי. אחר הכל, כמה ריאלית היא ההנחה שאשה שהיא גם נכה וגם ערבייה תצליח להביס מערכת כל כך ישראלית וחזקה כמו הביטוח הלאומי? תוסיפו לכך את העובדה שאותה אשה חיה במוסד לנכים, ותבינו שנגזר עליה להיוותר אילמת כמעט אל מול אטימות ושררה.

אלא שגיבורת הסיפור הזה בנויה אחרת. מכיסא הגלגלים שלה היא טוותה כל כך הרבה חלומות, שהיא פשוט היתה חייבת להגשימם. התמזל מזלה ובדרכה נקרו אנשים נפלאים, שעזרו לה להשיג את הניצחון הגדול: בשבוע שעבר קיבלה 250 אלף שקל מהביטוח הלאומי, ואת מה שהיה הכי חשוב לה - הכרה בצדקת טענותיה. מחשש שמא מישהו ינסה להשתלט על כספה, החלטנו להסוות את פרטיה. נקרא לה שירין.

יותר משנה חלפה מאז קיבלנו את המכתב העצוב מעובדת סוציאלית במעון לנכים בירושלים. "מתגוררת כאן בחורה נכה כבת 30", היא כתבה, "שמעולם לא קיבלה קצבת נכות. כל הארגונים כבר ניסו לסייע, פנינו גם לבית המשפט, אבל כלום לא עוזר". שירין היא אשה מקסימה ואופטימית. לפני 31 שנה נולדה בבית החולים "הסהר האדום" בעיר העתיקה בירושלים, שם מתגוררת משפחתה מאז ומעולם. כשהיתה בת שנה וחצי לקתה שירין בשיתוק מוחין שגרם לה לנכות קשה. עד גיל שש היתה מאושפזת בהדסה הר הצופים, בהדסה עין כרם, ובית החולים "אלין", אבל למרות כל הטיפולים המסורים היא נותרה מרותקת לכיסא גלגלים וסובלת מלקות קשה בראייה.

שירין מעולם לא קיבלה קצבת נכות. במוסד לביטוח לאומי אמרו שהנכות נגרמה "שלא בשטח ישראל", ולכן היא אינה זכאית לפיצוי כלשהו. בהנהלת הביטוח הלאומי כנראה חושבים שמזרח ירושלים איננה חלק ממדינת ישראל (מעניין איך תגיב לשכת נתניהו על ההחלטה הזאת). ומה עם העובדה שהוריה משלמים מסים למדינת ישראל וארנונה לעיריית ירושלים, ושלבטיטוח הלאומי הוגשו כל המסמכים המעידים על כך? שירין עצמה למדה בבית הספר "אילנות" בירושלים והיא מחזיקה בתעודת זהות ישראלית.

האבסורד הוא שקצבת ניידות היא כן מקבלת, כי על פי חוקי הביטוח הלאומי הקריטריון לקבלת קצבת נכות הוא שהנכות נגרמה בישראל - קריטריון שאינו חל על קצבת ניידות. שירין ראתה איך חלום חייה, לנהל חיים עצמאיים בקהילה, מתנפץ מול עיניה. כל ערעוריה נדחו. בלי כסף לא היה סיכוי שתצליח לשכור דירה ולממש את אהבתה עם בן זוגה בפינה פרטית משלהם. קצבת נכות, קטנה ככל שתהיה, היתה מבחינתה מקפצה לחיי עצמאות כאלה. חשוב לזכור, שאת שהותה של שירין במעון לנכים מממנת מדינת ישראל בכבודה ובעצמה, שהרי שירין היא אזרחית. עלות אחזקתה במוסד גבוהה פי שניים ויותר לחודש מעלות קצבת נכות שתאפשר לה חיים עצמאיים.

כאן נכנסת לסיפור התחקירנית מטעם הקרן לידידות, רוני ליבנה. אחרי חודשים ארוכים של תכתובות עם הביטוח הלאומי, כולל לשכת המנכ"לית, גייסה ליבנה את עו"ד נועם יהל שעבד בהתנדבות. בדצמבר האחרון, ימים ספורים לפני תום התקופה שבה ניתן היה לערער, עתר יהל לבית המשפט לענייני עבודה. במקביל המשיך בהתכתבות עם המחלקה המשפטית של

הביטוח הלאומי.

והנה, לפתע פתאום, בשבוע שעבר, קיבלה שירין הודעה בכתב מהביטוח הלאומי המבשרת לה שהמוסד מכיר בנכותה ככזאת שנגרמה בשטח ישראל, וכי תקבל קצבת נכות רטרואקטיבית מגיל 18, כ-250 אלף שקלים בתשלום אחד. ואם לא די בכך - הרי שהכסף כבר הועבר לחשבון הבנק שלה. שירין תקבל מעתה, כמובן, גם קצבת נכות קבועה לכל חייה. אי אפשר לתאר את האושר שמציף אותה מאז קבלת ההודעה. כמי שכל חייה ממתינה להגשמת החלום הזה שירין כבר מחפשת במרץ דירה נגישה שתתאים לצרכים שלה ושל בן זוגה כדי לצאת לחיים עצמאיים.

שירין ניצחה כי היא אחת שמנצחת, כי היו אתה אנשים וארגונים, כמו המחלקה הקהילתית של ארגון "בזכות", שסייעו לה. השאלה היחידה היא מה יהיה עם כל אלה שאין להם את הכוחות והמזל של שירין, אבל סובלים בדיוק כמוה.

הישרדות מעקב אחרי ניצולי השואה | זה החוק: תוספת כספית לניצול מותנית בגובה הפנסיה

בשבוע שעבר פורסם כאן סיפורו של יוסף שפירא, מורה בגמלאות. כעובד מדינה לשעבר הוא זכאי לתוספת של 3% לפנסיה שלו, בגין היותו ניצול שואה. אלא ששפירא לא קיבל שקל. בעקבות הפרסום הגיעו פניות מניצולי שואה נוספים במצב דומה. ממשרד האוצר מסרו שהם בודקים את הסוגיה, אולם התשובה שהתקבלה אינה מעודדת. מכיוון ששפירא מקבל את המקסימום האפשרי, קרי, הפנסיה שלו עומדת על 70% משכרו - אין הוא זכאי לתוספת, מסבירים באוצר. זה החוק. מי שיכולים ליהנות מהתוספת הם רק מי שמקבלים פחות מהמקסימום.

*

אחרי 12 שנים פרש אתמול זאב פקטור מתפקידו כיו"ר הקרן לרווחת נפגעי השואה. יחליף אותו האלוף (במיל") אלעזר שטרן. פקטור, ניצול אושוויץ, הוא ממייסדי הקרן, שהיתה בין הגופים היחידים שדאגו באמת לניצולים, הרבה לפני שהמדינה נזכרה בהם. לא תמיד הכל התנהל שם במהירות מספקת, לא תמיד זכו כל עשרות אלפי הניצולים ששמו במשרד הקטן ברחוב קפלן את כל מבטחם - שהצדק מבחינתם יתממש, אבל תמיד היה שם פקטור כדי להקשיב, להרגיע ולתת תחושה שהוא שם רק בשבילם. פגשתי בו בלא מעט כנסים והפגנות למען הניצולים. הוא בא גם כשהרגליים כבר נשאו אותו בקושי. תמיד לבוש בקפידה, תמיד מכבד את הרבים שכיבדו אותו. אין לי ספק שיעשה למען הניצולים עד יומו האחרון.

כל הזכויות שמורות, "הארץ" ©

סגור חלון